

FORORD

»Volltreffer – Sport, Musik und Krimis« er en lærebog til tyskundervisningen på de gymnasiale uddannelser og er primært tiltænkt elever på B-niveau. Sport, som alle elever har et eller andet forhold eller en eller anden holdning til, er det gennemgående tema i bogens fire kapitler. Her præsenteres sport igennem andre emner som »Landeskunde«, »Musik« og litteratur i form af »Krimis«. Således er der mulighed for at få indblik i tysk kultur, historie, samfund, sprog, geografi og musik, tyske traditioner, krimigenren og i andre tysksprogede lande.

Sport er kulturbærer, skaber traditioner og i sport mødes modsætninger og konkurrenter, som kan dyste inden for nogle veldefinerede og afgrænsede rammer. Den tyske fankultur forsøger i høj grad at skabe et sammenhold og fællesskab ved at fordømme folk, der forsøger at udelukke andre, eksempelvis pga. race, religiøs overbevisning eller seksuel præference. Selvom sport som udgangspunkt ikke må være politisk, så har sport gennem årene forsøgt at bringe politiske budskaber, som skal styrke samfundsforhold og -normer. Kampagner mod racisme og had over for homoseksuelle er blot nogle eksempler herpå, og senest støtten til Ukraine fra store dele af sportens verden. I bogen ser vi ligeledes tilbage til OL i 1936, hvor Tyskland under Hitlers styre sendte politiske budskaber – dog ikke så tolerante som de øvrige, bogen beskæftiger sig med.

OL, EM og VM er tilbagevendende traditioner og de omfatter mange sportsgrene. Under disse begivenheder repræsenterer sportsudøvere deres nation, og dermed hviler der et ansvar, en stolthed og en ambition om at hente medaljer til sit land. Netop til sådanne prestigefyldte konkurrencer er der ikke langt mellem succes og fiasko, glæde og sorg samt stolthed og skam. Endvidere kan sport byde på modsætninger som kærlighed og had i form af venskab og rivalitet, som kan opstå igennem de roller, som enkelte klubber eller sportsudøvere indtager i sportsverdenen. Sport kan på mange måder være livsbekræftende, men ulykker ved racerløb eller ekstremsport, uheldige cykelstyrt eller at tabe den forkerte dyst kan være dødbringende ...

Kultur, traditioner og modsætninger er gennemgående emner og fokusområder i alle bogens kapitler, da formålet er at give et indblik i tysk kultur, historie og samfundsforhold samt i tyske traditioner inden for sport, hvor der sjældent er langt imellem succes og fiasko. Der er derfor valgt mange varierende og elevaktiverende opgaver, der skal styrke elevernes mundtlighed med henblik på den mulige mundtlige eksamen i tyskfaget. Der er en bred vifte af opgaver både i bogen og på hjemmesiden www.tyskforlaget.dk, og udvalget giver læreren mulighed for at variere og sammensætte un-

dervisningen efter eget behov – det åbner op for elev- og undervisningsdifferentiering at have et bredt udvalg af opgaver at vælge imellem. Tekster og opgaver i bogen dækker en række faglige mål såsom ordforråd i forskellige kulturelle og samfundsmæssige sammenhænge, et bredt udvalg af tysksprogede teksttyper og -genrer, aktuelle kultur- og samfundsforhold i tysksprogede lande, mundtlig sprogbrug og kommunikation på tysk samt grundlæggende regler for tysk udtale og intonation.

Opgaverne i bogen træner f.eks. ordforråd, opøver sociale kompetencer, træner udtale og tekstforståelse samt udvikler elevernes kommunikative kompetencer i samspil med andre. Sproget i **»Volltreffer – Sport, Musik und Krimis«** tilegner eleverne sig gennem et fokuseret arbejde med tekster, sange og øvelser både skriftligt og mundtligt, receptivt og produktivt.

Der er til hvert kapitel udarbejdet temaopgaver, og gennem dem fordyber eleverne sig i et emne og det byder på mulighed for eksamenstræning, da opgaverne kan gøre det ud for potentielle eksamensspørgsmål. Temaopgaverne rummer ligeledes mulighed for undervisningsdifferentiering, så arbejdet kan tilpasses flest mulige elevers forudsætninger for at lære med afsæt i deres behov og niveau. Med andre ord er idéen med temaopgaver at tage udgangspunkt i den enkelte elevs zone for nærmeste udvikling og derfra bygge på med ordforråd, viden og øge elevens evne til at udtrykke sig på tysk.

For at gøre temaet sport tydeligt, afrundes hvert kapitel med en elevaktiverende øvelse, hvor hver elev skal spille og selv finde vejen til succes gennem udfoldelse af deres viden, sprog, kreativitet og måske med lidt held. Det bør ikke undervurderes, hvor motiverede en række elever er, når en øvelse er konkurrencebetonet.

Der er lagt op til en blid start i bogens første kapitel, hvor elevernes forforståelse testes. Der er ordforrådsøvelser, opgaver til emnet sport, billedbeskrivelser, musik samt en afsluttende videopræsentation af dem selv – i første omgang slet ingen tekst, da fokus er på ordforråd, mundtlighed og elevernes erfaringer med emnet. Kapitlet omfavner en gennemgående tanke bag arbejdet med tekster i bogen, nemlig at give eleverne en vis forhåndsviden og dermed klæde dem på til arbejdet med tekster, så de besidder en forhåndsviden og på den måde kan byde ind med noget i arbejdet med og i efterbehandlingen af en tekst.

Der er naturligvis et bredt udvalg af tekster i bogens øvrige kapitler, som kommer i kronologisk rækkefølge efter sværhedsgraden af tekstmaterialet. Mange tekster i bogen har mere eller mindre samme længde som eksamenstekster, i særdeleshed i kapitel 1 og 2. Tekster af denne længde er i

tyskfaget ofte mere overskuelige at arbejde med for eleverne og det dermed begrænsede indhold. Eleverne værner sig derudover til eksamensformen i faget. Det anbefales at gennemføre forløbene til de første to kapitler i 1.g eller i starten af 2.g.

I bogens sidste kapitel øges såvel længden på teksterne som sværhedsgraden. Inden for kapitlet er teksterne ordnet kronologisk efter sværhedsgrad, og jeg har derfor valgt at lave færre opgaver til tekstforståelsen for de kortere og mindre udfordrende tekster i starten af kapitlet. Da sværhedsgraden på teksterne generelt er højere i dette kapitel, er der i bogen og på hjemmesiden gjort mere ud af stilladsering og differentiering, således at der enten kan arbejdes overordnet med hele teksten eller ved at læse enkelte sider ad gangen og så bearbejde dem enkeltvis, før man går videre. Den enkelte lærer kan på hjemmesiden finde mange opgaver til tekstforståelsen, så der altid er mulighed for en grundig behandling af hele teksten i etaper.

På Tyskforlagets hjemmeside ligger der som nævnt en bred vifte af forskelligartede opgaver, som er redigerbare, således at de kan tilpasses det fokus, som den enkelte lærer ønsker i sin undervisning.

Afslutningsvis vil jeg i særdeleshed takke redaktøren Erik Wikkelsø for samarbejdet, opbakningen, sparringen og den konstruktive kritik. En stor tak skal også lyde til Alexander Fischer for hans tyske ekspertise og bidrag med tekster til bogens andet kapitel. Endvidere vil jeg takke familien og kollegerne og sidst, men ikke mindst, eleverne på Marselisborg Gymnasium, der har været åbne og delta- get engageret i undervisningen, hvor materialet er blevet afprøvet før udgivelsen.

Jeg håber, at bogen kan danne rammen for en række sjove, lærerige og spændende tysktimer for både lærere og elever.

Århus, juni 2022

Michael Madsen